

vého paternalismu vyjádřeného novým prostředím (koldomem). Architekti litvínovského koldomu se nechali unášet jakýmsi sociologickými impresemi a zájmem o sociologii při současném ignorování konkrétních procesních, ekonomických a vlastně i mezilidských podmínek fungování koldomu. Jiní, jako Karel Honzík, zase toužili po „zvědečtění architektury“ jako experimentální činnosti otevřené směrem do společnosti, a přitom však uzavřené do sebe a vlastní tradice odtržené od světa lidí z masa a kostí. I konec koldomu jako specifické alternativy vyvěrá z napětí mezi utopickým a realistickým: „romantický příslib poválečného Československa – organizovat živelné lidské aktivity ve prospěch celku – pomalu vystřídala realita, v níž stát byl hlavním ekonomem a rozdělovačem. Romantický příslib koldomů pomalu vystřídala vulgarizovaná podoba vědeckého funkcionalismu“ (s. 103). Ze snění o městě v domě se tak postupem času stalo plánování domů ve městě.

### Od koldomu ke studiu materiální kultury

Hubert Guzik nám ve své knize nenabízí pouze příběh koldomu jako obytné formy, ale používá koldům jako prostředek k převyprávění dějin idejí o kolektivním bydlení, budoucí, spravedlivé a ideální společnosti, roli žen a mužů, tříd a moci i každodenním životě v ní a v neposlední řadě také o roli architektury na cestě k lepší budoucnosti. V tom spočívá síla, ale i jistá jednorozměrnost *Čtyř cest ke koldomu*. Ty jsou totiž hluboce zakořeněny v architektonickém diskursu, popisují jednotlivé argumenty a ideje a jejich vývoj. Zároveň však, podobně jako architektonický a sociálněutopický diskurs vepsaný do koldomu a v knize detailně popsany, rezignují na otázku po konkrétním propojení idejí a jimi nasycené architektury s reálným architektonickým prostorem, jeho okamžitým každodenním životem, užíváním, vyjednáváním a přeznačováním. Podobně jako dobový architektonický diskurs, který i přes svůj vědecký étos nesený například meziválečnou marxistickou či poválečnou aplikovanou sociologií, zůstal do

značné míry odtržený od žitého světa lidí, pro něž utvářel architektonické vize i konkrétní realizace, zůstávají i *Čtyři cesty ke koldomu* stát před koldomem samotným.

Samozřejmě asi není možné požadovat po knize z historie architektury, aby překročila tematické a zejména disciplinární hranice, které oddělují teorii a historii architektury od společenské vědy. Nicméně je možné a do značné míry i vhodné upozornit na témata a ohledy, které setrvání v rámci disciplinárních hranic znemožňuje nahlédnout. V případě koldomů – jako konkrétního příkladu socialistické architektury – jde například o otázky, které si kladou transdisciplinární studia materiální kultury rozvíjená na pomezí mezi antropologií, geografii, sociologií a právě teorií a historií architektury. Pokud, jak ukazuje Hubert Guzik, jsou koldomy ztělesněním idejí o lepší (organizaci) společnosti překračující tradiční patriarchální a třídní nastavení, klíčovými tématy jsou nejen dějiny takových idejí, ale také způsoby, jak s těmito idejemi a jejich materializacemi v architektuře nakládají lidé žijící v proměnlivém světě socialismu a obývající právě kolektivní domy.

Komplementární ke Guzikově knize, která čtenáře po čtyřech cestách zavede až před brány kolektivních domů, tedy mohou být studie jako *Archeologie socialismu* od Viktora Buchliho (2000) či nepublikovaná diplomová práce Hany Daňkové (2014), které se důkladněji zabývají tím, co se s realizací více nebo méně utopických vizí kolektivního bydlení stalo v průběhu času. Obě práce se na pozadí dějin idejí o socialistické architektury a společnosti pokoušejí pochopit, „jak se lidé vypořádávají s rychle a neodhadnutelně se proměňujícími společenskými podmínkami prostřednictvím výzkumu nakládání s architektonickým prostorem domova“ (Buchli 2000: 3). V případě Buchliho práce jde o výzkum ve slavném moskevském kolektivním domě Narkomfin od architektů Ginzburga a Milinise, v případě Daňkové jde o litvínovský koldům. Na základě výpovědí lidí i terénního výzkumu obě studie ukazují, do jaké míry se lidé sžili s architektonickým

### SPRÁVA Z KONFERENCIE „EDUCATING YOUNG PEOPLE ABOUT SEX: ADDRESSING ISSUES OF GENDER, SEXUALITY, AND DIVERSITY“ / Lucia Moravanská, Katarína Slezáková

V dňoch 11. až 13. apríla 2014 sa v priestoroch Fakulty sociálnych štúdií Masarykovej univerzity v Brne uskutočnila pod záštitou oboru genderových štúdií konferencia „Educating young people about sex: Addressing issues of gender, sexuality, and diversity“. Konferenciu je možné považovať za vyústenie jedného z tematických zameraní brnenských rodových štúdií. Lucie Jarkovská, členka organizačného tímu, sa vo svojom vedeckom zameraní špecializuje na rodovú socializáciu a taktiež na otázku sexuálnej výchovy v českom odbornom a verejnom diskurze. Navyše, nie je to prvý raz, čo sa na fakultnej pôde uskutočnila konferencia či panelová diskusia s daným zameraním; za zmienku stojí napríklad šiesty ročník Genderových konfrontácií s témou „Sexuálna výchova: výchova k pluralite a tolerancii, alebo ohrozenie občanských svobod?“ v roku 2011.

Tentokrát sa vďaka konferencii „Educating young people about sex“ podarilo problematiku sexuálnej výchovy dostať za hranice českého prostredia. Ukázala prístupy k sexuálnej výchove mimo lokálny kontext, čo dokladá početná účasť zahraničných odborníkov z akademického prostredia i praxe. Hlavnými prednášajúcimi boli Claire Maxwell, Deborah Youdell a Dagmar Herzog. Maxwell vystúpila s príspevkom „What should the purpose of sexuality and relationship education be? The need to foreground gender and possibilities for agency“ a Youdell predstavila príspevok „Sexy Performatives: the politics of sex education and the forces of proliferation and silence“ výrazne inšpirovaný postštrukturalizmom a ponímaním rodu podľa Judith Butler. Otvárací príspevok Herzog, ktorý bol historicky ladený, „We're talking about mass crimes here: German History and the Confrontation with Child Abuse Scandals“,

prostředím a zejména do jaké míry byli ochotni či schopni přijmout za své ideje a představy o každodenním životě nové společnosti materializované v architektuře koldomů.

Jedna z věcí, kterou obě studie dosvědčují, je rezistence vůči novým – i genderovým – pořádkům na straně obyvatel projevující se ve formě subverzivního užívání a přeznačování prostoru nebo nepřilíživě nadšeného využívání dostupných zespolečnění služeb. V obou koldomech byly například navrženy jen velmi malé kuchyně, protože se příprava i konzumace pokrmů měla odehrávat mimo byt, v restauračním zařízení, jež bylo součástí koldomu. V obou případech však postupem času lidé tíhli, pod vlivem habituálního vnímání rodiny a rolí muže a ženy i pod tlakem nedostatečně nebo nekvalitně poskytovaných služeb, k nadužívání kuchyně, což se projevilo například v úpravách bytových prostor – v rozšiřování či přestavbách kuchyní. Zároveň, jak zajímavě dokládá studie Hany Daňkové, využívání nejen soukromých, ale i společných prostor, například klubovny, zůstalo včleněno do stávajícího genderového řádu. A tak když se v klubovně litvínovského koldomu setkávali jeho obyvatelé, aktivity, kterým se v nich ve stejný čas věnovali, byly silně genderované, „ženský tam seděly, štrikovaly, a vedle chlapi mazali karty nebo hráli šachy“ (Daňková 2014: 62). Jak práce Viktora Buchliho, tak i skromnější text Hany Daňkové poukazují na obecnější pro-

blém, kterému je třeba věnovat pozornost, totiž že „fyzické projevy architektury a metafory, jež je provázejí, se vyznačují až bolestným nadbytkem významů“ (Buchli 2000: 1), které následně vedou k různorodému, často protichůdnému způsobu využívání navržených prostor, mnohdy jdoucích přímo proti zamýšleným idejím, smyslu a efektům. Při čtení příběhu koldomu, jak jej ve čtyřech zastaveních na cestě utopie československé architektury 20. stoletím detailně představuje Hubert Guzik, se nedá ubránit dojmu, že koldom jako proměnlivá společenská představa vyvstává z pnutí mezi romantickým utopickým sněním o budoucnosti a racionálním realistickým promyšlením současnosti. Ač nepřekročí hranice žánru a ke každodennímu životu koldomu se z pocho-pitelných důvodů nedostanou, *Čtyři cesty ke koldomu* stojí za přečtení už jen pro to, že čtenářky a čtenáře poutavě provedou dějinami intelektuálního pnutí v pozadí tohoto pozoruhodného socialistického architektonického experimentu.

#### Literatura

- Buchli, V. 2000. *An Archaeology of Socialism*. Oxford: Bloomsbury Academic.
- Daňková, H. 2014. *Kolektivní dům v Litvínově v letech 1945–1960*. Diplomová práce. Praha: FHS UK.

### ROZMANITÝMI CESTAMI ŽIVOTNÍCH DRAH V POZDNĚ MODERNÍ SPOLEČNOSTI / JAROSLAVA HASMANOVÁ MARHÁNKOVÁ

HAŠKOVÁ, HANA (ED.), VOHLÍDALOVÁ, MARTA, MAŘÍKOVÁ, HANA, DUDOVÁ, RADKA, UHDE, ZUZANA, KŘÍŽKOVÁ, ALENA, FORMÁNKOVÁ, LENKA. 2014.

VLASTNÍ CESTOU? ŽIVOTNÍ DRÁHY V POZDNĚ MODERNÍ SPOLEČNOSTI. PRAHA: SLON.

Kniha *Vlastní cestou?* s podtitulem *Životní dráhy v pozdně moderní společnosti* přináší, společně se dvěma teoretický-

mi zamyšleními nad metodologickými aspekty studia životních drah a dopadem společenských změn na podobu

ukázal na problémy sexuálneho zneužívania detí v západnom Nemecku chápanie sexuality v súvislosti s detstvom, ako aj na vzťah týchto dvoch oblastí k verejnému, odbornému a náboženskému diskurzu.

Celý program akcie bol bohatý, o čom svedčí dvadsať príspevkov behom troch intenzívnych konferenčných dní. Zmienime len niektoré príspevky, ktoré nám v pamäti utkveli najviac. Veľký priestor bol venovaný príspevkom zameraným na problematiku LG-BTQI a sexuálnej diverzity v sexuálnej výchove. To súvisí s jedným z cieľov konferencie, ktorým bolo akcentovať tému rozmanitosti sexuálnych identít a potrebu jej začlenenia do kurikula sexuálnej výchovy. Ukážkovým je príspevok Eleanor Formby „A critique of „at-risk“ LGBT youth and anti-bullying approaches to homophobia and transphobia in schools“ zameraný, ako napovedá názov, na šikanovanie neheterosexuálnych a transsexuálne orientovaných osôb vo vzdelávacích inštitúciách. Eleanor Formby zdôraznila limity dominantného diskurzu protišikanovania, ktorý pôsobí značne kontraproduktívne tým, že dáva neheterosexuálnych osôb do pozícií obetí a neberie do úvahy problematiku šikanovania v širšom kontexte vzdelávania a sexuálnej výchovy. Téma LG-BTQI sa objavovala aj v príspevkoch, ktoré neboli primárne zamerané na túto tému. Švédsky príspevok Hansa Olssona „Sex on the Map. An animated educational film about sexuality for teenagers“, ktorý oživil atmosféru konferencie tým, že predstavil vzdelávací animovaný film prepájajúci faktické informácie o sexe s príbehmi o láske a sexe medzi teenagermi, vďaka čomu film pôsobí civilne. Film je možné oceniť za snahu pôsobiť nediskriminačne voči neheterosexuálnym jedincom pomocou poučenia o rodu a LG-BTQI problematike.

Vyššie zmienené príspevky súčasne poukázali na širšie súvislosti spojené so sexuálnou výchovou: na jej inkluzívny potenciál a determinovanosť národným či religióznym kontextom. Ukážkovými príkladmi týchto vplyvov, ktoré sú často smerodajnými pre

soukromého a pracovního života, jedenáct ucelených sond do různých forem partnerského života a tranzic životního běhu. Kniha kombinuje kvalitativní i kvantitativní perspektivu a konceptuálně je ukotvena v perspektivě životních drah. Ta klade důraz na zasazování studovaných fenoménů do biografického, sociálního a historického kontextu. Jednotlivé životní události jsou tak zkoumány s ohledem na předchozí volby a události v životě jednotlivce (biografický kontext), strukturální společenské změny v daném historickém období (historický kontext) a věkově specifické normy a očekávání (sociální kontext).

S ohledem na kombinaci kvalitativních a kvantitativních postupů a využití perspektivy životních drah se nejedná o publikaci v českém kontextu ojedinělou. V posledních letech byly publikovány nejméně dvě publikace podobného tematického zaměření (především Chaloupková, Jana, ed., 2008. *Proměny rodinných a profesních startů*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, v. v. i., a Hasmanová Marhánková, Jaroslava a Martin Kreidl, eds., 2012. *Proměny partnerství*. Praha: Sociologické nakladatelství). Kniha *Vlastní cestou?* však ukazuje, že dané téma rozhodně nebylo předchozími studiemi vyčerpáno. Oproti uvedeným publikacím přináší do diskuse nad proměnami životních drah jednak nová témata (např. studium partnerství spolu, i když každý zvlášť nebo každodennosti rodin ohrožených chudobou) a jednak dvě nové dimenze, které zatím nebyly výrazněji akcentovány. Tou první je důraz na tematizaci otázek kombinace pracovního a soukromého života a rizik, kterým jednotlivci v této souvislosti čelí v závislosti na svých různých sociálních pozicích na trhu práce a v rámci životní biografie. Druhou je otázka dopadu tzv. finanční krize na podobu životních drah a načasování dílčích životních přechodů.

Problémem řady editovaných publikací rozkročených napříč různými tématy bývá často neschopnost najít mezi jednotlivými studiemi spojující linku. To však není problémem knihy *Vlastní cestou?*. Ačkoliv dílčí sondy temati-

zuji odlišné fenomény (odchod z domova rodičů, singles, životní zkušenosti žen po rozvodu, péči o stárnoucí rodiče, zkušenost migrace...), kniha působí uceleným dojmem a jednotlivé kapitoly se vzájemně protínají. Toto protnutí se odehrává v rovině širší diskuse nad vzájemným vztahem mezi působením strukturálních podmínek a uplatňováním vlastního aktérství. Název *Vlastní cestou?* končí otazníkem předznamenává spojující linii knihy. Autorky se v ní zamýšlejí nad tím, do jaké míry je v současné individualizované společnosti naše životní cesta skutečně jen naše vlastní. Do jaké míry po ní jdeme směrem, který je dán jen naší osobní volbou. Tento otazník přitom poukazuje na to, že na této „vlastní“ cestě často stojí řada bariér, které nás nutí odbočit, zpomalit nebo náhle nabrat jiný směr. Poukazuje také na to, že po této cestě většinou nechodíme sami. Kniha *Vlastní cestou?* tak ukazuje, že na jednu stranu dochází ke konci univerzality k výskytu určitých životních tranzic a k vzájemné provázanosti některých přechodových událostí. V tomto ohledu bychom tudíž mohli hovořit o tom, že jsme svědky rostoucí různosti životních drah a že naše cesta se stává čím dál více jen naší vlastní. Na druhou stranu ale kniha ukazuje, že spolu s poklesem univerzality některých životních přechodů se rovněž rozrůstá stratifikace životních drah. Autorky poukazují na rostoucí marginalizaci tradičně společensky znevýhodněných skupin. Kniha zároveň na řadě míst ilustruje výrazný dopad společenských změn na podobu individuálních biografii. V tomto ohledu je proto uvedený otazník v názvu knihy více než na místě.

Bez ohledu na to, že kniha neposkytuje (a ani nemůže poskytnout) jasnou odpověď na to, do jaké míry je naše životní cesta skutečně jen naší „vlastní“, v ní ale můžeme nalézt několik výrazných výpovědí týkajících se charakteru životních drah v české společnosti. První z nich se vztahuje k propojenosti našich životů s ostatními. Kniha ukazuje, že naše cesta není jen naší vlastní ve smyslu její oddělitelnosti

konštituovanie rodovej (ne)rovnosti, vzťahu k sexuálnym minoritám, ale aj pre určenie hraníc zodpovednosti medzi štátom a rodinou v otázke vzdelávania o sexe boli napríklad dva stredoeurópske príspevky. Jednalo sa o príspevok zo slovenského prostredia „Analysis of Slovak discourses of sex education“ Lucie Hargašovej, Petra Kocinu, Ivana Lukšika a Dagmary Markovej či o poľský príspevok „(Non) existence of sex education in Polish pedagogical and public discourses“ od Karoliny Rzepeczka. Obsahová náplň oboch príspevkoch zdôraznila ostrý kontrast medzi prístupom k sexuálnej výchove v stredoeurópskom priestore a v západných krajinách.

Konkrétne, rečníci Bodil Liljefors a Irene Andersson v príspevku „Relations, values and sex education: Changes and challenges in schol curricula and the Swedish political context 2014“ ukázali na úplne iný spôsob uvažovania o sexuálnej výchove. Kým sa slovenská realita nesie v znamení neexistencie sexuálnej výchovy na školách, pričom jej alternatívou sa stáva náboženská výchova, naopak švédská debata je charakteristická snahou o zlepšenie (už existujúcej) sexuálnej výchovy so zreteľom na teoretické perspektívy týkajúce sa rodu, moci, etnicity, religiozity a sexuálnych minorít. Vidíme, že vo Švédsku pracujú so sexuálnou výchovou ako s nástrojom, ktorý má silný potenciál pre spomínanú inklúziu či exklúziu. V tomto duchu sa niesol aj ďalší povšimnutia hodný príspevok Sary Blumenthal. Blumenthal sa venovala praktikám zahanbovania, ktoré využívajú pedagógovia na školách a prispievajú ku konštituovaniu sociálneho rádu, ktorý je založený na heteronormativite, nerovnosti medzi pohlaviami či homofóbií.

Oceniť môžeme aj smerovanie konferencie na otázku, na ktorú sa často zabúda a ktorá je veľmi podstatná – čo od sexuálnej výchovy chcú samotní teenageri. Tejto téme sa venoval napríklad príspevok Francesa Birda „Kids ask the darndest questions. The Question Box: What young people really want to know“. Birg predstavil výchovný program novozélandskej organizácie Family Planning,

od cest a rozhodnutí ostatních. Načasování a výskyt jednotlivých životních přechodů a událostí jsou výrazně ovlivněny našimi vztahy s ostatními. Autorky tak například poukazují na to, že rychlost odchodu dětí od rodičů a založení jejich samostatné domácnosti je ovlivněno počtem jejich sourozenců a charakterem rodinného uspořádání jejich rodičů (viz kap. 4). Kniha zároveň citlivě ukazuje, jakým způsobem je prožitek jednotlivých životních událostí ovlivněn našimi vztahy s ostatními. Kapitola 10 například ilustruje, jak významnou roli hrají mezigenerační vztahy v procesu (ekonomického) osamostatňování žen po rozvodu.

Druhé výrazné vyznění knihy směřuje k nutnosti studovat proces kombinace pracovního a soukromého života jako celoživotní proces, který je ovlivněn strukturálními znevýhodněními a společenským kontextem. Otázky sladování práce a péče byly v českém kontextu tematizovány především v souvislosti s péčí o malé děti. Kapitola 14 věnovaná péči o stárnoucí rodiče však poukazuje na nutnost zahrnout do těchto debat i generace starší. Výrazným leitmotivem knihy se rovněž stává otázka strukturálního znevýhodnění – ať již ve vztahu k partnerskému životu (např. kapitola 6 poukazující na bariéry, které pociťují single třicátníci s nízkou kvalifikací při navazování vztahů či kapitola 10 ilustrující odlišné ekonomické dopady rozvodu na muže a ženy) či k pracovní biografii (např. kapitola 11 zkoumající pracovní dráhy žen a mužů v období ekonomické krize nebo kapitola 12 zaměřená na zvládání situace chudoby a její dopad na podobu pracovní i partnerské biografie).

Další výrazná výpověď knihy o životních drahách podle mého názoru směřuje k dekonstrukci řady rozšířených představ o partnerských a pracovních biografiích. V knize najdeme studie, které nabízejí nový pohled na již analyzované fenomény. V tomto ohledu bych chtěla vyzdvihnout především kapitolu 6 věnovanou fenoménu singles, kde autorky Hana Hašková a Marta Vohlídalová ukazují, že život single je na jednu stranu skutečně typický pro pracovně vy-

tížené „městské“ třicátníky hledající nové příležitosti, které se v mediálním diskursu stávají symbolickým zhmotněním single života, zároveň ale poukazuje na to, že z hlediska statistických dat je status single typický především pro nejnížší vzdělanostní skupiny a lidi po rozvodu. Kvalitativní analýza ukazuje, že život single není spojený jen se zaměřením na kariéru a zážitky, ale že se stává realitou zejména mužů s nízkým vzděláním, kteří své single biografie rámuji spíše povzdechem nad nedostatkem možností vstoupit do vztahu. Podobně i kapitola 10 Marty Vohlídalové v mnohém narušuje některé z tradičních představ o dopadu rozvodu a interpretuje rozvod nejen jako traumatickou událost, ale rovněž jako cestu k osamostatnění. Autorka ve své kvalitativní studii nijak neumenšuje negativní (především ekonomické) dopady rozvodu, zároveň ale ukazuje, že ženy ve svých biografických vyprávěních často interpretují pozitivně schopnost vypořádat se s touto situací a vést svou domácnost bez manžela. Rozvod ve vyprávění (zejména žen, jež před rozvodem praktikovaly tradiční genderovou dělbu práce) vystupoval jako životní zlom, který jim umožňoval svou životní dráhu interpretovat jako příběh emancipace. Obě tyto kvalitativní sondy přinášejí zajímavou perspektivu a věřím, že se stanou významnou inspirací pro další uvažování o daném tématu.

Kromě těchto dvou studií kniha přináší ještě dalších 11 kapitol. Knihu otevírají dvě teoretické kapitoly. První představuje klíčové koncepty perspektivy životních drah a procesy, jež ovlivnily a stále ovlivňují proměny soukromého a pracovního života. Třetí kapitola je věnována metodám zkoumání životních drah. Zařazení obou samostatných kapitol považuji za velmi vhodné – jednak vede k tomu, že dílčí studie nemusejí znovu a znovu popisovat jednotlivé koncepty a detaily metodologického postupu a jednak kapitoly představují přehledný a srozumitelný přehled, který se může stát (mimo jiné) dobrým studijním materiálem.

*ktorá sa snaží zistiť, čo mladí ľudia chcú vedieť o sexe, čo je pre nich dôležité, a to pomocou schránok na otázky na stredných školách. Doplnkovou súčasťou programu bolo aj premietanie dokumentárneho filmu „Mesiac v nás“ režisérky Diany Fabiánovej, ktorá sa zamerala na kultúrno-spoločenské vnímanie menštruácie. Fabiánovej dokument vyznel ako značne esencalistický pohľad na menštruáciu a tematicky sa nehodil k zvyšnému obsahu konferencie. Navyše filmu, ktorý podľa našej mienky vyvoláva veľké množstvo emócií a otázok, sa nepochopiteľne nedostalo záverečnej diskusie, čo bolo v tomto prípade na škodu.*

*Nie je prekvapením, že v publiku prevažovali ženy, čo je na rodovo zameraných konferenciách bežné. Za pozitívum konferencie považujeme, že sa nej mohli zúčastniť študujúci z Fakulty sociálnych štúdií, čím sa oživila atmosféra a zároveň bol vytvorený priestor na dialóg medzi odbornou obcou a študujúcimi.*

*Pri spoločnej diskusii sme si uvedomili, že väčšina príspevkov vychádzala z foucaultovskej tradície, sociálneho konstruktivismu či postštrukturalizmu. Domnievame sa, že iné perspektívy a prístupy k problematike sexuálnej výchovy by boli obohacujúcim prvkom v programe konferencie. Tak či onak, cieľom konferencie bolo predstaviť problémy späté so vzdelávaním mladých ľudí v oblasti sexu a poukázať na rozmanitosť osnôv, kurikula a samotnej praxe tejto výchovy, ako aj na fakt, že všetky tieto aspekty sú tvarované množstvom diskurzov či už religióznych, alebo diskurzom heteronormatívnym. Konferencii sa tento cieľ podarilo naplniť. Bohužiaľ pre niektorých z nás bolo vedľajším účinkom účasti na konferencii uvedomenie si stavu sexuálnej výchovy vo vlastnej krajine a následné ponorenie do melanchólie.*